

EUROOPA KOHTU OTSUS (viies koda)

3. detsember 1992*

[...]

Kohtuasjas 97/91,

Oleificio Borelli SpA, Pontedassios (Imperia) asutatud Itaalia äriühing, esindaja: Genova advokaat Maria Luisa Sarni Florino, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: advokaadibüroo Ernst Arendt, 8–10 rue Matthias Hardt,

hageja,

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: komisjoni õigusnõunik Eugenio De March, keda abistas Corte di Cassazione advokaat Giuseppe Marchesini, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: c/o õigustalituse esindaja Roberto Hayder, Centre Wagner, Kirchberg,

kostja,

mille esemeks on esiteks taotlus tühistada komisjoni otsus, millest teavitati 21. detsembri 1990. aasta memorandumiga nr 69915, kus tehti Oleificio Borelli SpA-le teatavaks, et komisjon ei saa rahuldada tema taotlust toetuse saamiseks Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi arendusrahastust 1990. majandusaastal, vastavalt nõukogu 15. veebruari 1977. aasta määrusele (EMÜ) nr 355/77 põllumajandus- ja kalandussaaduste töötlemis- ja turustamistingimuste parandamise ühismeetmete kohta (EÜT 1977, L 51, lk 1), ja selle otsuseni viivate kõikide menetlusotsustuste tühistamiseks ja teise võimalusena taotlus komisjonilt ja /või Liguuria piirkonnalt hagejale tekitatud kahju eest hüvitise väljamõistmiseks,

EUROOPA KOHUS (viies koda),

koosseisus: president G C. Rodríguez Iglesias, kohtunikud M. Zuleeg, R. Joliet, J. C. Moitinho de Almeida ja D. A. O. Edward,

kohtujurist: M. Darmon,

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

kohtusekretär: administraator D. Triantafyllou,

kuulanud ära kohtuistungi ettekande,

kuulanud 14. mai 1992. aasta istungil ära poolte kohtukõned,

kuulanud 9. juuni 1992. aasta istungil ära kohtujuristi arvamuse,

on teinud järgmise

otsuse

Põhjendused

1. 18. märtsil 1991. aastal Euroopa Kohtu kantseleisse saabunud hagiga taotleb Oleificio Borelli SpA (edaspidi „hageja”) EMÜ asutamislepingu artikli 173 teise lõike, artikli 178 ja artikli 215 teise lõike alusel esiteks komisjoni otsuse, millest teavitati 21. detsembri 1990. aasta memorandumiga nr 69915, kus komisjon tegi hagejale teatavaks, et ta ei saa rahuldada tema taotlust toetuse saamiseks Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi (edaspidi „fond”) arendusrahastust 1990. aasta majandusaastal, vastavalt nõukogu 15. veebruari 1977. aasta määrusele (EMÜ) nr 355/77 põllumajandus- ja kalandussaaduste töötlemis- ja turustamistingimuste parandamise ühismeetmete kohta (EÜT 1977, L 51, lk 1), ja selle aluseks olevate kõigi menetlusotsustuste tühistamist ja teise võimalusena, komisjonilt ja/või Liguuria piirkonnalt hagejale tekitatud kahju eest hüvitise väljamõistmist.

2. Kohtuasja toimikust nähtub, et 16. detsembril 1988. aastal esitas hageja komisjonile Itaalia valitsuse kaudu määruse nr 335/77 alusel taotluse fondi arendusrahastust toetuse saamiseks õlipressimisettevõtte ehitamiseks Pontedassiosse (Imperia). Nimetatud taotlus, millele oli oma heakskiidu andnud Liguuria piirkond, ei saanud fondist toetust 1989. aastal, sest sel aastal ületas taotluste arv oluliselt olemasolevaid rahalisi vahendeid ja kohaldatavate valikukriteeriumite alusel ei saanud taotlust pidada prioriteetseks. Vastavalt määruse nr 355/77 artiklile 21 lükkas Itaalia valitsus hageja abitaotluse edasi 1990. aasta majandusaastasse.

3. 19. jaanuari 1990. aasta kirjaga teavitasid Itaalia ametiasutused komisjoni, et Liguuria piirkondlik valitsus oli 18. jaanuaril 1990. aastal andnud hageja esitatud abitaotluse kohta negatiivse arvamuse.

4. Põllumajanduse peadirektoraadi 21. detsembri 1990. aasta memorandumiga nr 69915 (edaspidi „vaidlustatud otsus”) teavitas komisjon hagejat, et tema taotlust ei ole võimalik

abitaotlusena menetlusse võtta, kuna eelnimetatud negatiivse arvamuse tõttu ei ole täidetud määruse nr 355/77 artikli 13 lõigus 3 sätestatud tingimused.

5. Euroopa Kohus leidis 25. veebruari 1992. aasta otsuses, et tema pädevusse ei kuulu kõnealuse hagi läbi vaatamine osas, milles see oli esitatud Liguuria piirkonna vastu ja milles taotleti komisjoni otsuse aluseks olnud riiklike menetlusotsustuste tühistamist.

6. Kohtuasja faktilised asjaolud, menetluskäik ja poolte argumendid on üksikasjalikult esitatud kohtuistungis ettekandes. Järgnevalt kajastatakse neid ainult määral, mis on vajalik kohtuotsuse põhjenduste seisukohast.

Tühistamismõõuded

7. Hageja väidab, et vaidlustatud otsus on õigusvastane seetõttu, et õigusvastane on Liguuria piirkonna negatiivne arvamus, mille alusel see otsus on vastu võetud. Hageja leiab, et see arvamus anti määruse nr 355/77 artiklit 9 rikkudes, kuivõrd Liguuria piirkond andis eksliku hinnangu tootjatega sõlmitud tarnelepingutele, mille hageja oli lisanud abitaotlustele. Lisaks oleval selle arvamusel näol tegu ka võimu kuritarvitamisega, kuna selles esitatud põhjendused erinevad neist põhjustest, mis tegelikult tingisid sellise arvamusel andmise.

8. Hageja leiab, et kui Liguuria piirkondliku valitsuse arvamusel õigusvastane ei mõjutaks kuidagi vaidlustatud otsuse kehtivust, puuduksid tal igasugused võimalused oma õiguste kaitseks, kuna arvamus on ettevalmistav akt, mida Itaalia kohtus vaidlustada võimalik ei ole.

9. Tuleb märkida, et asutamislepingu artikli 173 alusel esitatud hagi puhul ei ole Euroopa Kohtul pädevust otsustada siseriikliku ametiasutuse poolt antud akti õiguspärasuse üle.

10. Seda seisukohta ei saa muuta asjaolu, et kõnealune akt on osaks ühenduse otsustusprotsessis, kuna kõnealuses valdkonnas riiklike ametiasutuste ja ühenduse institutsioonide vahelisest pädevusjaotusest tulenevalt on riikliku ametiasutuse poolt antud akt otsustuspädevale ühenduse institutsioonile siduv ja seetõttu määrab kindaks ühenduse tehtava otsuse tingimused.

11. Nii on see juhul, kui siseriiklik ametiasutus annab negatiivse arvamusel fondist abi saamiseks esitatud taotluse kohta. Määruse nr 355/77 artikli 13 lõikest 3 tulenevalt võib projekt fondist toetust saada ainult juhul, kui selle kiidab heaks liikmesriik, mille territooriumil tuleb projekt ellu viia, mistõttu ei saa negatiivse arvamusel korral komisjon asuda taotlust selles määruses sätestatud eeskirjade kohaselt läbi vaatama ega kontrollida antud arvamusel õiguspärasust.

12. Sellisel juhul ei saa arvamusel andmise võimalik õigusvastane mõjutada komisjoni poolt abitaotluse tagasilükkamise kohta tehtud otsuse kehtivust.

13. Seetõttu tuleb siseriiklikel kohtutel, vajadusel pärast eelotsuse küsimist Euroopa Kohtult, otsustada kõnealuse siseriikliku akti õiguspärasuse üle samadel tingimustel, nagu kontrollitakse sama ametiasutuse poolt vastuvõetud mis tahes lõpliku ja kolmanda isiku õigusi negatiivselt mõjutada võiva otsustuse õiguspärasust, ning seega tuleb käsitleda sel eesmärgil esitatud hagi vastuvõetavana ka juhul, kui siseriiklikud menetluseeskirjad seda ette ei näe.

14. Nagu Euroopa Kohus eelkõige kohtuasjas 222/84: *Johnston* (EKL 1986, lk 1651, 18. punkt) ja kohtuasjas 222/86: *UNECTEF v. Heylens* (EKL 1987, lk 4097, 14. punkt) leidis, on siseriikliku ametiasutuse mis tahes otsuse kohtuliku kontrollitavuse nõue ühenduse õiguse üldpõhimõtteks, mis tuleneb liikmesriikidele ühistest põhiseaduslikest tavadest ning on talletatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artiklites 6 ja 13.

15. Kuna projekti elluviimise kohaks oleva liikmesriigi arvamus on osaks ühenduse otsustusprotsessis, siis on see liikmesriik kohustatud järgima eespool sätestatud kohtuliku kontrollitavuse nõuet.

16. Repliigi korras esitas hageja uue väite, mille kohaselt on rikutud ja vääralt kohaldatud määruse nr 355/77 artikleid 13 ja 21 nende koostoimes, põhjendades seda väidet asjaoludega, millest väitis olevat teada saanud alles käesoleva menetluse käigus.

17. Hageja väidab nimelt, et hagi esitades ei teadnud ta, et 18. jaanuari 1990. aasta negatiivset arvamust ei antud mitte abitaotluse läbivaatamisega seoses, vaid seoses projekt edasi lükkamisega 1990. aasta majandusaastas. Hageja on seisukohal, et määruses nr 355/77 ei ole selles menetlusetapis abitaotluse kohta uue arvamuse esitamist ette nähtud. Seetõttu poleks komisjon pidanud selle määruse artiklis 21 sätestatud menetluse alustamise tingimusena arvestama 1990. aastal antud arvamust.

18. Tuleb asuda seisukohale, et vastupidiselt hageja väitele, puudutas negatiivne arvamus abitaotlust, mitte projekti edasilükkamist 1990. aasta majandusaastas. Neil asjaoludel oleks hageja väide, mis ei tugine menetluse käigus ilmnenule uutele asjaoludele, vaid negatiivse arvamuse ning määruse nr 355/77 artiklite 13 ja 21 väärale tõlgendamisele, tulnud esitada hagi vastavalt kodukorra artikli 38 lõike 1 punktile c. Seetõttu ei saa seda käsitada uue väitena kodukorra artikli 42 lõike 2 tähenduses.

19. Selle väitega ei saa niisiis nõustuda ja seetõttu tuleb hagi tühistamisnõuete osas tervikuna rahuldamata jätta.

Lepinguvälisest vastutusest tulenevad nõuded

20. Tuleb märkida, et asutamislepingu artiklite 178 ja 215 koosmõjust tulenevalt on Euroopa Kohtu pädevuses üksnes sellise kahju hüvitamine, mille on tekitanud institutsioonid või nende teenistujad oma ülesannete täitmisel. Antud kohtuasjas on ilmne, et väidetav kahju tuleneb siseriiklike ametiasutuste poolt vastu võetud aktist.

21. Seega tuleb rahuldamata jätta ühenduse vastutusel tuginevad nõuded ning seega ka kogu hagi tervikuna.

Kohtukulud

22. Kodukorra artikli 69 lõike 2 alusel hüvitab kohtukulud kohtuvaidluse kaotanud pool. Kuna hageja on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud välja mõista temalt.

Esitatud põhjendustest lähtudes,

EUROOPA KOHUS (viies koda)

otsustab:

1. Jätta hagi rahuldamata.

2. Mõista hagejalt välja kohtukulud.

Rodríguez Iglesias

Zuleeg

Joliet

Moitinho de Almeida

Edward

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 3. detsembril 1992 Luxembourgis.

Kohtusekretär

President (viies koda)

J.-G. Giraud

G. C. Rodríguez Iglesias